

# EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ BÜLTENİ

[www.morsertifika.sabanciuniv.edu](http://www.morsertifika.sabanciuniv.edu)

0216 483 90 00 \*3150 | [morsertifikaprogrami@sabanciuniv.edu](mailto:morsertifikaprogrami@sabanciuniv.edu)

Sabancı Üniversitesi, Orhanlı, Tuzla, İstanbul, 34956



# EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ BÜLTENİ

sayı  
**5**

**Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi (SU Gender)** tarafından yürütülen **Mor Sertifika Programı**, eğitimde toplumsal cinsiyete yönelik ayrımcılığın giderilmesine katkı sunmayı hedefleyen bir programdır. **2007 yılında Sabancı Vakfı'nın desteğiyle Türkiye'nin farklı illerinden lise öğretmenlerine toplumsal cinsiyet farkındalığı kazandırmak amacıyla yola çıkan Mor Sertifika Programı**, süreç içerisinde öğretmen adaylarıyla birlikte eğitimin farklı kademelerindeki öğretmen ve öğrencileri de programa dahil ederek eğitim faaliyetlerini ve materyal üretme çalışmalarını her geçen yıl geliştirerek sürdürmektedir. Proje ekibi olarak, program kapsamında eğitim alanında yaşanan gelişmeleri takip edebilmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini kamuoyunun ve karar alıcıların gündeminde tutabilmek amacıyla eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği bülteni hazırlamaya karar verdik.

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bülteni'nin beşinci sayısı, Mor Sertifika Programı kapsamında yürütülen proje bileşenlerinin 2019 yılının ilk yarısında gerçekleştirilen etkinlik ve çalışmalarını kapsıyor. Ayrıca bültende, SU Gender etkinliklerini, eğitim alanında çıkan yeni yayınları, ulusal ve uluslararası iyi uygulama örneklerini de sizlerle paylaşıyoruz.

## Mor Sertifika Programı'ndan Haberler



### STK'ler İçin Cinsiyet Eşitliği Programı

SU Gender tarafından yürütülen **Mor Sertifika Programı** kapsamında 10 - 13 Ocak'ta İstanbul'da 24 sivil toplum kuruluşunu temsilen 15 ilden 25 katılımcı bir araya geldi. Sivil toplum temsilcilerine açık olarak düzenlenen Sivil Toplum Kuruluşları İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Programı çerçevesinde, toplumsal cinsiyete dair temel kavramları ve toplumsal cinsiyet ile

sivil toplum ilişkisini güçlendirmeyi amaçlayan oturumları içeren eğitim programı dört gün sürdü. Kadın, LGBTİ, engelli, çocuk, gençlik, sağlık, eğitim, siyaset, göç ve mülteciler gibi alanlarda hak temelli çalışmalar yürüten sivil toplum kurumlarının temsilcilerinin, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalıklarının artmasını amaçlayan program dahilinde dört gün boyunca gerçekleştirilen eğitimlerin yanı sıra, Cins Adımlar Balat rotasında bir yürüyüş düzenlendi.

Farklı illerden programa katılan 25 katılımcı program sonunda kendi illerinde öğretmenlerle çalışabilecekleri ve Mor Dosya'ların yaygınlaştırılması konusunda projeler düşünmeye ve planlamaya başladılar. Mor Sertifikalı öğretmenler ve sivil toplum kurumu çalışanları arasındaki etkileşim ve işbirliği ile Mor Sertifika Programı kapsamındaki çeşitli projelerin birbiriyle konuşması ve birbirini beslemesi hedefini desteklediler.





## Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Mor Sertifikalı Öğretmen Buluşmaları

Mor Sertifika Programı Mezun Öğretmenler Buluşmaları kapsamında **17 Ocak'ta Kahramanmaraş'ta, 18 Ocak'ta ise Şanlıurfa'daydık. Buluşmalarda Mor Sertifika Programı ile ilgili bilgi paylaşımının yanı sıra, On Yılın Hikâyesi belgeselinin gösterimini yaptık.** Kahramanmaraş'ta Mor Sertifika Programı (MSP) mezunu öğretmenlerden Rukiye Öztaş ve Özlem Uğur deneyim paylaşımında bulundu. Mor Sertifika Programı'nın yalnızca profesyonel hayatlarını değil, aynı zamanda kişisel hayatlarını da derinden etkilediğini belirten öğretmenlerimiz, Mor Sertifika Programı'nın hayatlarını hala etkilemeye devam ettiğini belirttiler. **Öğretmenlerimiz Mor Sertifika Eğitiminin ardından çeşitli yurtiçi ve yurtdışı projelere katıldıkları ve toplumsal cinsiyet ile ilgili çalışmaya devam ettikleri bilgisini paylaştılar.** Şanlıurfa'da ise Sivil Toplum Kuruluşları İçin Toplumsal

Cinsiyet Eşitliği Programı katılımcısı Saliha Kılıç sunum yaptı. Sivil toplum kuruluşlarının toplumu değiştirmede çok önemli olduğu ve eğitimin kendisi için de dönüştürücü olduğunu belirten Saliha Kılıç, diğer sivil toplum kuruluşu temsilcilerini de eğitime katılmaya davet etti.

Bu buluşmalar sayesinde, Kahramanmaraş'ta öğretmenliğe ve proje çalışmalarına devam eden Mor Sertifikalı öğretmenler ile bağlantılarımızın güçlendiğini; Şanlıurfa'da özellikle öğrencilerle çalışan sivil toplum kuruluşlarıyla yeni bağlantılar kurduğumuzu gördük.

## Mor Sertifika Edirne ve Van'daydı

Mor Sertifika Programı Mezun Öğretmenler Buluşmaları kapsamında **4 Mart'ta Edirne'de, 20 Mart'ta da Van'daydık. Edirne'de Mor Sertifika Programı ile ilgili bilgi paylaşımının yanı sıra, On Yılın Hikâyesi belgeselinin gösterimini yaptık ve Mor Sertifika Sivil Toplum Kuruluşları İçin Toplumsal**



**Cinsiyet Eşitliği Programı, Öğretmen Eğitimi ve Genç Mor Sertifika Programı katılımcılarının sunumlarını dinledik.** 25 katılımcının bulunduğu bu etkinlikte, programa katılan Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Trakya Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı öğrencilerine Mor Dosya tanıtımı gerçekleştirdik.

**Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyoloji bölümünde eğitim görmekte olan 62 öğrenci ile Dr. Öğr. Üyesi Selda Tuncer'in dersinde bir araya gelen Mor Sertifika Ekibi olarak, Mor Sertifika Sivil Toplum Kuruluşları İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Programı, Öğretmen Eğitimi ve Genç Mor Sertifika programlarının tanıtımını yaptık.** Mor Sertifika programının çalışma alanları hakkında bilgi verdik ve Mor Dosya tanıtımı gerçekleştirdik.

**Programın ardından Van'ın en eski kadın kuruluşu olan YAKA-KOOP ile de bir araya gelerek, kooperatifin çalışmalarını dinleyip Van'daki sivil toplum çalışmaları üzerine bilgi edindik. YAKA-KOOP ile Mor Sertifika Programı arasında gerçekleştirilebilecek işbirlikleri üzerine konuştuk.** Eğitim özelinde yaptığımız görüşmeye ek olarak, YAKA-KOOP ile geçmişte gerçekleşen ve sürmekte olan projeleri hakkında bilgi paylaşımında bulduk. Katılımcılara Mor Dosya tanıtımı ve Mor Sertifika Programı bilgilendirmesi gerçekleştirdik.



## Mor Sertifika Hatay'da

**12-13 Mayıs 2019 tarihlerinde Sivil Toplum Kuruluşları İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Sertifika Programı takip toplantılarının ilkinin Hatay'da gerçekleştirdik. Hatay İş ve Meslek Sahibi Kadınlar Derneği, Hatay Mor Dayanışma Kadın Derneği ve Ali İsmail Korkmaz Vakfı ile görüştük.** Bu görüşmelerde Mor Sertifika Programı ve Mor Dosya materyal tanıtımı yaptık.





## Mersin'de STK Buluşması

22 Mayıs 2019 günü Mersin'de Muamma LGBTİ+ Derneği işbirliğiyle bölgedeki sivil toplum kurumlarını bir araya getirmeye yönelik bir atölye düzenledik. Sivil toplum kurumu çalışanları ve gönüllüleri ile birlikte öğretmenlerin de bulunduğu toplam 50 kişinin katıldığı iki oturumda gerçekleştirdiğimiz atölyede hem Mor Dosyaları tanıttık hem de atölyeye katılan sivil toplum kurumlarının birlikte yapabilecekleri çalışmaları konuştuk. **Sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile yaptığımız görüşmelerde işbirliği yapılabilecek alanlar olarak belirlenen göç, eğitim, kapsayıcılık gibi konular özelinde birlikte çalışmak konusunda fikir birliğine vardık.**



## Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim Çalıştayı

Gothenburg Üniversitesi ve İstanbul İsveç Araştırma Enstitüsü iş birliği ve İsveç İnsani ve Sosyal Bilimler Vakfı desteğiyle 25 - 27 Nisan'da "Yerel ve Küresel Bağlamda Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim: Türkiye ve İsveç Perspektifleri ve Ötesi" çalıştayı, **SU Gender tarafından düzenlendi.** Çalıştaya Güney Afrika, Hırvatistan, İsveç, Finlandiya, Kanada, Türkiye ve birçok başka ülkeden katılan 40'a yakın konuşmacı toplumsal cinsiyet ve eğitim alanında yaptıkları araştırmaları sundu. Çalıştayın ikinci günü Minerva Palas'ta izleyiciye açık olarak gerçekleşen bölümde Ceyda Karadaş ve Emirhan Deniz Çelebi, "Mor Sertifika: Toplumsal Cinsiyet Perspektifinin Sınıf İçi Entegrasyonu için Geliştirilmiş Materyal Setleri" başlıklı bir konuşma yaptı. **Program, Toronto Üniversitesinden Shahrzad Mojab'ın "Aksatılan Hayatlar, Yarıda Kalan Öğrenme: Göç Eden Kadınlar ve Kız Çocukları" ve Stockholm Üniversitesi ve Western Cape Üniversitesinden Christopher Stroud'un "Dil ve Çoğulluklar: Yeni Gelecekler İnşa Etmek" başlıklı konuşmalarıyla devam etti.** 27 Nisan'da sona eren çalıştay, toplumsal cinsiyet ve eğitim alanında çalışmalar yapan araştırmacılar arasında iş birliğinin güçlendirilmesini hedefliyor.



## Mor Sertifika Öğretmen Ağı Yaz Buluşması'nda

3 Temmuz 2019'da Özyeğin Üniversitesi Çekmeköy kampüsünde gerçekleşen Öğretmen Ağı Yaz Buluşması'na katıldık. Öğretmen Ağı'nın "Değişim Öğretmenle Başlar" diyerek organize ettiği Yaz Buluşması'nın ikinci gününde çeşitli illerden ve alanlardan 15 öğretmen ile buluşarak Mor Dosya projesi kapsamında 2017'den beri ürettiğimiz 21 farklı materyali tanıttık. Sunum sonrasında ise Öğretmen Ağı'ndaki öğretmenlerle toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı ders materyali geliştirme süreçlerini ve yapabileceğimiz ortak projeleri konuştuk.



## Mor Sertifika Programı Yaz Okulu yeniden!

Sabancı Vakfı'nın desteğiyle SU Gender tarafından yürütülen Mor Sertifika Programı Yaz Okulu, 29 Temmuz-3 Ağustos 2019 tarihleri arasında gerçekleşti. Öğretmenler, 6 gün süren Yaz Okulu'nda, toplumsal cinsiyet bağlamında edebiyat, hukuk, sağlık, bilim ve sanat eğitimleri aldılar. Eğitimlere ek olarak STEAM, Edebiyat, Sosyal Bilimler, PDR ve İngilizce olmak üzere beş alanda Mor Dosya tasarım atölyeleri düzenlendi. Öğretmenler kendi branşları için kullanabilecekleri toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı ders materyalleri üretti. Öğretmenler arası deneyim ve iyi örnek paylaşımları yapıldı. **Mor Sertifika Programı Yaz Okulu'na 27 ilden 50 öğretmen katıldı ve 46 öğretmen eğitimler sonunda sertifika aldı.** Yaz Okulu'nun sertifika töreni, 3 Ağustos 2019 Cumartesi günü Karaköy Minerva Palas'ta gerçekleşti.



# Öğretmenlerin Sesi

Mor Dosya Gönüllüsü - Felsefe Öğretmeni

**Pervin Yanık**

*Mor Sertifika Programı çalışmasını çok değerli buluyorum. Benim için bu çalışma ile karşılaşmış olmak çok güzeldi. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine bağlı olarak çalıştığım lisede ve çevremde birçok olumsuzlukla karşı karşıya kaldığım bu süreçte birlikte bu sorun üzerine çalışmalar yürüttük. Birlikte olduğumuz süre zarfında özellikle toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık düşüncesinin temelinde yatan nedenleri paylaştık. Bunların hiç de biyolojik varlığımıza bağlı olmadığını, tam tersine toplumun belirlediği kültürel yapıya ve düşünce yapısına bağlı olduğunu gösteren çalışmalar yürüttük. Öğretmenler için böylesine can alıcı olan bu soruna nasıl dikkat çekilebileceğini ve neler yapılabileceğini paylaştık. Bunun için alışılmadık dışında yeni ders örnekleri ürettik. **Derslerimizde teorik bilgiyi, eleştirel düşünmeyi, oyun ile katılmayı, bilinçlenmeyi temel aldık. Bu örnek ders uygulamaları, sınıflarda ders konuları ve rehberlik faaliyetleri ile ilişkilendirilip rahatlıkla çalışılabilir. Bu uygulamaların farklı bölgelerde çalışan öğretmenlere ulaştırılarak işlenmesi ve yenilenerek geliştirilmesi güzel sonuçlar doğuracaktır.***

Mor Dosya Yaz Okulu 2019 Katılımcısı - İngilizce Öğretmeni

**Kaan Akın**

*Mor Sertifika Yaz Okulu, kâğıt üzerinde bir hafta gibi gözükse de bittiğinde eğitimin sadece o haftayla sınırlı kalmayıp her şeyin daha yeni başladığının sinyallerini veren bir süreçten geçirdi beni. Her gün sabahdan akşam saatlerine kadar devam eden yoğun eğitimlerde toplumsal cinsiyet ve eğitimin neredeyse tüm kesişim alanlarına değinildi. Programa başlamadan önce, seminerlerin özellikle salt kadın-erkek eşitliği üzerinden gideceğini düşünerek biraz tedirgin olmuştum fakat tüm program gördüğüm en kapsayıcı ve çeşitliliğe açık seminerlerden oluşuyordu. Bunun üzerine, 27 farklı ilden gelen lise öğretmenleri de bu renkliliğe katkıda bulunarak bana öğretmenliğe neden başladığımı tekrardan hatırlattılar. Programa katılan bütün öğretmenlerin önyargılarını gözden geçirmesi için de harika bir fırsat yarattı tüm bir hafta bence. Yakın bir zamanda İngilizce alanında hazırlanacak olan **Mor Dosya ise, toplumsal cinsiyet ve eğitim alanlarında tartışılanların sadece teoride kalmaması, pratikte de öğretmenler tarafından sınıflarında uygulanabilecek bir proje olması açısından oldukça heyecan ve umut verici.** Tüm bu deneyimler ışığında, Mor Sertifika Programı'nın ve elbette tüm ekibin ufuklarımıza yeni ufuklar açacağını söylemek yanlış olmaz herhalde.*

## Türkiye ve Dünya'dan İyi Uygulama Örnekleri



### TEPAV Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi

TEPAV'ın Türkiye'de kadın erkek eşitliğini il düzeyinde ölçmeyi, illerin durumunu toplumsal cinsiyet eşitliği açısından değerlendirme ve ulusal ve uluslararası düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik politikaları tanımlamayı amaçlayan raporlarının üçüncüsü "Karşılaştırmalarla 81 İl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi 2018" yayımlandı. 2017 yılı verilerine dayanarak hazırlanan karneye göre erkeklerle karşılaştırma yapılmaksızın sadece kadınların güçlenme düzeylerine bakıldığında, İstanbul kadınların en güçlü olduğu ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin en iyi olduğu il olma özelliğini 2012'den beri koruyor. Sağlık, eğitim ve istihdam göstergelerinin yanında toplumsal cinsiyet eşitliğinin değerlendirilmesinde ağırlık oranı en yüksek olan göstergenin kadınların belediye meclislerindeki temsil edilme oranları olduğu görülüyor. Raporun sonuç kısmında yereli dönüştüren toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar geliştirmek için yerel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğini ölçen çalışmaların düzenli aralıklarla yapılması ve çıkan sonuçlara göre alınacak önlemlerin gereği vurgulanıyor.

### Varkey Vakfı Ebeveyn Araştırması

Varkey Vakfı'nın 29 farklı ülkeden 27 bin 500 ebeveyn ile gerçekleştirilen "Küresel Ebeveyn Araştırması" (Global Parent's Survey) raporu yayımlandı. **Araştırmada ebeveynlere çocuklarının eğitimine dair; çocukların okulları, ebeveynlerin eğitimle ilgili öncelikleri ve çocuklarının 2030'a ne kadar hazır olduğunu düşündükleri gibi sorulara yer verildi. Araştırmanın sonuçlarına göre, ebeveynlerin çocuklarının okullarındaki eğitimi genelde iyi bulmalarına rağmen ülkelerindeki ücretsiz eğitim veren kurumlara daha az güvendikleri görülüp bir okulu iyi yapan en önemli unsurun okulun öğretmenleri olduğu konusunda mutabık olduklarından bahsediliyor. Ebeveynlerin çoğu okulların çocuklarını geleceğe iyi hazırladığını düşünürken çocuklarının geleceği hakkındaki en büyük endişelerinin iş bulup iyi bir kariyer yapmaları ve yaşam masraflarını karşılayabilmek için para kazanmaları ile ilgili olduğu görülüyor. Araştırmanın vardığı bir diğer sonuç ise, eğitimde çoğulculuğun daha genç ve daha iyi eğitilmiş ebeveynler tarafından daha çok desteklendiğine dair.**

### Cinsel İstismardan Etkilenmiş Erkek Çocuklarına Yönelik Bakım Raporu

Türkiye'den Hayat Sende Derneğinin de üyesi olduğu Family for Every Child Ağı, "Cinsel İstismardan Etkilenen Erkek Çocuklarına Yönelik Bakım Raporu"nu yayımladı. Çalışma, erkek çocuklarını etkileyen cinsel istismara dair yanlış varsayımları tarayıp önlemeyi ve istismarın tanınıp uygun müdahale planlarının geliştirilmesini öngörüyor. **Toplumsal cinsiyete dair toplumsal normların cinsel istismardan etkilenen erkek çocuklarının bakımını etkilediğini gösteren araştırma, cinsel istismara karşı alınan önlemlerin ve yapılan uygulamaların erkek çocuklarını kapsamadığını, erkek çocuklar için de daha iyi düzenlenmiş koruma sistemleri geliştirilmesinin önemini, ailenin dağılmasının önlenmesini ve yeniden entegrasyonu vurguluyor. Family for Every Child Ağı, bu araştırmayla, bu konuda benzer çalışmalar yürüten kuruluşları güçlendirmeyi de amaçlıyor.**

### Ders Kitaplarında Sekülerizm ve Toplumsal Cinsiyet Araştırması Sonuç Raporu

Karşılaştırmalı Eğitim Derneğinin 4 ilkokul, 6 ortaokul ve 6 lise ders kitabı üzerinde gerçekleştirdiği karşılaştırmalı analiz, 2016 - 2017 ve 2017 - 2018 eğitim-öğretim dönemindeki ders kitaplarının sekülerizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında farklılıklar içerip içermediğini araştırıyor. **Araştırmanın toplumsal cinsiyete dair bulguları ise şöyle: Ders kitaplarında kadınların görünürlüğü tarih yazıcılığında kadınların rolü üzerine olan bölümlerin kaldırılması, kadınları siyasi otorite ve güç sahibi pozisyonlarda temsil eden bölümlerin çıkarılması, kadın-erkek eşitliğine ve kadın haklarına dair ifadelerin çıkarılması, 'namus' kelimesinin geri dönüşü ile azalmış; aile içi iş bölümünde, çalışma hayatı ve mesleklerde ve örtük söylemler yoluyla cinsiyet ayrımcılığı sürdürülmüştür.**



### CŞMD – “Flört Şiddet: Okul Odaklı Önlem ve Müdahalede Engeller, İhtiyaçlar, Çözüm Önerileri” Araştırma Raporu Yayında!

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneğinin, Sabancı Vakfı Hibe Programı tarafından desteklenen, liselerde görev yapan okul psikolojik danışmanlarının akran ve flört şiddetini tanıma, önleme ve şiddetle mücadeleye yönelik mesleki kapasitelerini geliştirmek ve okul ortamında gençlerle koruyucu-önleyici çalışmalar yapmalarını desteklemek amacıyla 2017-2018 eğitim döneminde gerçekleştirilen Ne Var Ne Yok?! Eğitici Eğitimi Projesinin araştırma raporu yayımlandı. “Flört Şiddeti: Okul Odaklı Önlem ve Müdahale: İhtiyaçlar, Engeller ve Çözüm Önerileri Araştırması” başlıklı raporda, flört şiddetinin daha fazla araştırılmasına ve flört şiddetine yönelik önleyici ve müdahale edici programlar geliştirilmesine büyük ihtiyaç olduğunun altı çizilerek, bir ruh sağlığı uzmanı olan okul psikolojik danışmanlarının okul ortamında gençlerle koruyucu-önleyici çalışmalar yapmalarının desteklenmesinin önemine değinildi.

### Eğitim İzleme Raporu 2019'un İlk Dosyası Yayımlandı

Eğitim Reformu Girişimi (ERG) tarafından, tüm yıla yayılan 5 ayrı dosya halinde yayımlanacak Eğitim İzleme Raporu 2019'un ilk bölümü, 16 Mayıs 2019'da kamuoyuyla paylaşıldı. “Eğitimin Yönetişi ve Finansmanı” başlıklı ilk dosyada, içinde bulunduğumuz eğitim-öğretim yılında eğitimin yönetişi ve finansmanı alanında yaşanan önemli gelişmelerin ve eğitim paydaşlarının eğitimin alanındaki çalışmalarının değerlendirmelerine yer verildi. ERG'nin diğer çalışmalarında olduğu gibi, katılımcılık, eğitim yönetişi ve finansmanı alanında da en önemli konulardan biri olarak vurgulandı. Bilgi, medya, veri ve bütçe okuryazarlığının eğitimi izleme ve değerlendirmede önemini vurgulandığı bu ilk bölümde ayrıca, eğitimin tüm paydaşlarının farklı süreçleri izleyip değerlendirebileceği mekanizmaların sağlanması ve paydaşların çeşitli becerilerle desteklenmesinin etkin katılım gösterebilmeleri ve eğitimin sistemimizin iyileştirilmesinde önemli adımlar olacağına altı çizildi. Eğitim İzleme Raporu 2019'un ilk dosyası olan Eğitimin Yönetişi ve Finansmanı'na ulaşmak için tıklayınız.

### UNESCO – Küresel Eğitim İzleme Raporu 2019

UNESCO'nun ev sahipliğinde bağımsız bir grup tarafından hazırlanan 2019 Küresel Eğitim İzleme Raporu (Global Education Monitoring Report) yayımlandı. 2011'den beri yedincisi yayımlanan bu raporda, göç ve yerinden edilme temalarına odaklanıldı. Farklı göç ve yerinden edilme türlerinin eğitim sistemleri üzerindeki sonuçlarına ve eğitim müfredatı ve pedagojiye farklı yaklaşımlar ile eğitimcilerin hazırlanmasında göç ve yerinden edilmenin meydana getirdiği zorluk ve imkanların etkilerine dair kanıtlar sunan raporda, ev sahibi ve ana ülkelerden deneyimlere de yer verildi. Uygulayıcılar için araçlar sunmayı amaçlayan rapor ayrıca yüksek oranlarda göç alan ve göç veren ülkelerde ve kısa süreli iltica aciliyetlerinde ve uzatmalı durumlarda eğitimin kalitesinin iyileştirilmesi adına örnekler sunuyor. Raporda dikkat çeken noktalar kısaca şu şekilde: 2015 yılında okul ders ve materyallerinde etnik çeşitliliğe dair bilgi verilmesinde %81 oranında anlaşıldı ve müfredatta çeşitliliğin artması Avrupa'da geniş kamuoyu desteği gördü. Eğitimin göçmen ve mültecileri kabul etmede olumlu etkisi, ortaokul seviyesinde %46 ve üçüncül eğitimde %53 olarak kaydedildi.

### Okullarımız Hakkında Konuşalım

IGLYO (Uluslararası Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transgender, Queer ve Interseks Gençlik ve Öğrenci Örgütü), 2019 yılının başında 17 üye organizasyonun işbirliğiyle Avrupa genelinde en geniş LGBTIQ okul anketini gerçekleştirdi. 24 yaşın altında ve Avrupa'da yaşayan lezbiyen, gey, biseksüel, trans, queer ve intersekslerin katıldığı anket, katılımcıların mevcut ya da yakın tarihli okul deneyimlerine araştırmaya açıyor. Toplanan cevaplar, LGBTIQ öğrenciler için okulların nasıl olduğuna dair bir Avrupa raporu hazırlamak için kullanılacak. Bu bilgiler ayrıca, gençlerin cinsel yönelimi, cinsiyet kimliği ve cinsel karakteristiklerindeki farklılıklara bakılmaksızın herkes için okulların daha güvenli ve içermeci hâle getirilmesi için gerekli bir ihtiyaç haritasını çıkarmaya fayda sağlayacak.

# SU Gender'dan Haberler



## SU Gender 8 Mart Etkinlikleri

8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında Mart ayına yayılan bir dizi etkinlik düzenledik. Toplumsal Cinsiyet, Kent, Mekan başlığını taşıyan bu etkinlikler kapsamında paneller, film gösterimi, yürüyüş, atölye etkinlikleri gerçekleştirdik. Ayrıca, Sabancı Üniversitesi öğretim üyeleri, çalışanları ve öğrencilerinin bizimle paylaştığı 8 Mart mesajlarını görseller yoluyla kampüste ve sosyal medya üzerinden yaygınlaştırdık. **Bu yılki ortak 8 Mart mesajımızı "Biricik. Eşit. Özgür." olarak belirledik ve bu mesajı 30'un üzerinde farklı dile çevirerek görselleştirdik.**

## Sabancı Üniversitesi'nde STEM & Toplumsal Cinsiyet

8 Nisan'da STEM (Doğa bilimleri, teknoloji, mühendislik, matematik) alanlarında kadınların durumunu ele almak için bir etkinlik düzenledik. Rektör Yusuf Leblebici'nin açılış konuşmasının ardından Zehra Sayers, Ortadoğu'dan birçok bilim insanının bir arada çalıştığı SESAME laboratuvarını kurma ve yönetme tecrübelerini aktardı. Ayşe Gül Altınay ve Gülrü Göker, Ocak 2019 itibarıyla başlatılan 4 yıllık AB Ufuk 2020 GEARING-Roles (Gender Equality Actions in Research Institutions to Transform Gender Roles) projesini tanıttı. Ardından Süphan Bakkal kolaylaştırıcılığında gerçekleşen panelde Sabancı Üniversitesi'nde yönetim pozisyonlarında yer alan STEM alanı akademisyenleri Berrin Yanıkoğlu, Canan Atılğan, Fazilet Vardar Sukan, Şirin Tekinay ve Zehra Sayers STEM alanlarında ve karar alma pozisyonlarında kadın olarak çalışma tecrübelerini paylaştı. Bu etkinlikle üniversitede tüm paydaşlarla gerçekleştirilecek Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı'nı harekete geçirmiş olduk.

## CAT Talks Kadir Has ve Sabancı Üniversitesi'nde

Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi işbirliğiyle Cinsiyette Atamaya Takılanlar (CAT Talks) konuşma serisinin ilk etkinliklerini 12 Nisan'da Kadir Has ve 16 Nisan'da Sabancı Üniversitelerinde düzenledik. Etkinliklerde Kadir Has Üniversitesi'nden Reyda Ergün ve SU Gender Eğitim Koordinatörü Emirhan Deniz Çelebi Türkiye'de cinsiyet geçiş süreci hakkında bilgilendirme amaçlı birer sunum yaptı ve katılımcıların sorularını cevapladı. CAT Talks etkinlik serisinin ikincisi Mayıs ayında Benim Çocuğum belgeseli gösterimi ve söyleşilerle devam etti.



## Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Türkiye'de Göç Araştırmaları Çalıştayı

SU Gender, Göç Araştırmaları Derneği (GAR) işbirliğiyle 3 Mayıs'ta Türkiye'de göç ve toplumsal cinsiyet alanında yapılan araştırmaları dinlemek, birbirleriyle ilişkilendirmek ve bu alanın hem bir araştırma gündemi olarak hem de kamusal duyarlılığa etkilerinin geliştirilmesi için ihtiyaç ve önceliklerin tartışılacağı bir platform sağlamak amacıyla **Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Türkiye'de Göç Araştırmaları çalıştayına ev sahipliği yaptı.** Hazırlık sürecinde hem Türkiye'nin farklı illerinde hem de yurtdışında çalışan araştırmacılar nezdinde yoğun ilgi gören atölyede bir rapor ve **4 oturum başlığı altında 12 bildiri sunumu yapıldı.** Atölyeyi izleyen yüzün üzerinde katılımcı tartışmalara katkıda bulundu.



## SU Gender, Horizon 2020 GEARING-Roles Projesi'nin Türkiye Yürütücüsü Oldu

SU Gender'ın proje ortağı olarak yer aldığı uluslararası konsorsiyum, Avrupa Birliği Horizon 2020 Programı'nın "Science with and for Society" (Toplumla ve Toplum İçin Bilim) başlığı altında Gender Equality Actions in Research Institutions to Transform Gender Roles (GEARING-Roles) projesi ile 3 milyon Avro'luk fon aldı. Kasım ayında başlayacak proje dört yıl sürecek. Koordinatörlüğünü İspanya'dan University of Deusto'nun üstlendiği projede Türkiye'den yer alan tek üniversite Sabancı Üniversitesi. Projenin Türkiye ayağını Ayşe Gül Altınay ve Zeynep Gülrü Göker yürütecek. Kasım ayında başlayacak ve dört yıl sürecek proje ile kadınların yüksek öğretimdeki durumunu iyileştirmek üzere işe alım ve yükselmeler sırasında karşılaşılabilecekleri doğrudan ya da dolaylı engellerin ve bunlara sebep olan önyargıların ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılması; içerici ve liyakata dayalı bir kurumsal iklimin oluşturulması için kişisel kariyer gelişim planlarının oluşturulması; kadınların yükseköğretimde karar alma süreç ve mekanizmalarına katılımının teşvik edilmesi; temsil mekanizmaları ve karar alma süreçlerinde ortaya çıkabilecek toplumsal cinsiyete dayalı dengesizliklerin giderilmesi; araştırma ve müfredatta toplumsal cinsiyet bilgisi ve bakış açısının yer alması ve güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması; kadın araştırmacıların kariyer gelişimlerinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi; STEM alanlarında kadınların, insani ve sosyal bilimler alanlarında erkeklerin eşitsiz temsiline sebep olan toplumsal cinsiyet norm ve rollerinin sorgulanması; tüm proje paydaşlarının Araştırma Kurumlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin teşvik edilmesine yönelik yapacakları çalışmaların ortak çerçevesinin oluşturulması, amaçlanıyor.





6 Şubat 2019'da Woman TV'de yayınlanan Kadının Gündemi programına katılan Mor Sertifika Programı Koordinatörü Ceyda Karadaş, **Mor Sertifika Programı hakkında genel bilgilerin yanında çalışma alanlarımıza, ulaştığımız kişi sayısına, etki alanımız, eski ve planlanan projelerimize dair paylaşımlarda bulundu.** Özellikle Mor Dosya çalışmalarının yoğun ilgi gördüğü programda, çalışmaların detayları hakkında bilgi paylaşımı yapıldı.

## Mor Sertifika Gelecek Programlar



### STK Eğitimleri

Mor Sertifika Programı Sivil Toplum Kuruluşları için Toplumsal Cinsiyet Sertifika Programı bu sene üçüncüsünü gerçekleştirecek! Program 20 sivil toplum kuruluşu temsilcisi ile Minerva Han'da Ekim ayında yapılacak.

### Farkındalık Eğitimleri

Mor Dosya Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Materyal Geliştirme Eğitimlerinin başvuruları Ağustos ayında alındı ve 2019-2020 yılı Mor Dosya ekipleri çalışmalarına başlıyor! Gerçekleştirilecek üç eğitimin ardından İstanbul ve Ankara'daki Mor Dosya öğretmenleri çalışmalarına başlayacak!

### 2018-2019 Mor Dosya Çalışmaları

2018-2019 yılında 40 kişilik uzman ve öğretmen ekibi ile hazırlanan, 12 farklı toplumsal cinsiyete duyarlı materyal içeren Mor Dosyalar yayımlanıyor! Hem dijital hem de basılı materyal olarak ücretsiz erişilebilecek!

### Mor Dosya Animasyon Filmleri

2017-2018 döneminin Mor Dosyalarından yola çıkarak hazırlanan Hypatia, Camille Claudel, Nezihe Muhiddin ve Suat Derviş'in hayat hikayelerinin anlatıldığı animasyon filmler Aralık ayında Mor Sertifika Programı sosyal medya hesaplarından yayınlanıyor!